Omezení autorského práva a zvláštních práv pořizovatele databáze v případě datové analýzy*

Matěj Myška**, Jakub Harašta***

Úvod

Rozvoj informačních a komunikačních technologií významně přiblížil současnou vědu k naplnění jednoho ze základních ideálů – reprodukovatelnosti.[1] Dle Achenbacha je tato změna natolik zásadní, že lze hovořit o *„nové vědecké revoluci."*[2] Předpokladem je ovšem adekvátní sdílení výzkumných dat, z nichž jsou závěry vyvozovány a z nichž je lze reprodukovat a ověřit. Kromě toho umožňuje otevřené sdílení výzkumných dat i další krok ve vědeckém výzkumu, kterým je hledání dalších souvislostí mezi výzkumnými daty pomocí datové analýzy (textový a data mining). Datová analýza představuje novou výzvu pro chápání exkluzivních a restriktivních práv duševního vlastnictví zejména v oblasti autorských práv a práv databázových. Koncept ochrany nehmotných statků je opět konfrontován s technologickým vývojem.[3] Spolu s Lessigem[4] je možné konstatovat, že *„technologie znamenají, že můžete snadno dělat úžasné věci; ale nemůžete je snadno dělat legálně"*.[5] Aktuálně je tak nutno hledat odpověď na otázku, jestli je vůbec možné (a pokud ano, tak jakým způsobem) chápat datovou analýzu v kontextu těchto ochranných režimů. Tedy nakolik představuje nakládání s dílem nebo databází tímto způsobem zásah do existujících exkluzivních práv, případně jestli je toto nakládání kryto některým z existujících omezení. Praktické důsledky těchto diskuzí jsou poměrně dalekosáhlé – ovlivňují totiž faktické rozhodnutí, zda takovou analýzu provést s přivolením majitele příslušných práv nebo bez něj. I v případě pozitivního závěru o aplikaci některého z omezení exkluzivních práv je situace komplikována základním principem fungování autorskoprávní ochrany i zvláštních práv pořizovatele databáze, totiž teritorialitou. Rozsah a předpoklady aplikace jednotlivých omezení jsou totiž určovány až konkrétní národní úpravou. Při realizaci nadnárodního výzkumu tak může docházet k nechtěné odlišné právní kvalifikaci datové analýzy. Cílem tohoto příspěvku je provést základní analýzu účinné právní úpravy v oblasti datové analýzy. Specificky je pozornost věnována zejména výjimce pro vědecké účely (čl. 5 odst. 3 písm. a) InfoSocS[6] a čl. 9 písm. b) DataS[7]) a její aplikovatelnosti na datovou analýzu.

* Tento příspěvek byl zpracován na základě podpory Grantové agentury ČR projektu Právní rámec sběru, zpracování, uchovávání a užívání výzkumných dat s identifikačním kódem GA15-20763S.

** JUDr. Matěj Myška, Ph.D., Ústav práva a technologií, Právnická fakulta Masarykovy univerzity, Brno.

*** JUDr. Jakub Harašta, Ústav práva a technologií, Právnická fakulta Masarykovy univerzity, Brno.

1 Již Karl Popper konstatoval, že *„náhodné neopakovatelné výskyty jevů nemají pro vědu žádný význam."* POPPER, Karl R. *The Logic of Scientific Discovery*. London; New York: Routledge, 2002, s. 66. K reprodukovatelnosti vědy srovnej v kontextu IT např. STODDEN, Victoria. *The Scientific Method in Practice: Reproducibility in the Computational Sciences* [online]. SSRN Scholarly Paper. ID 1550193. Rochester, NY: Social Science Research Network. 2010 [vid. 25. 6. 2015].

2 ACHENBACH, Joel. The new scientific revolution: Reproducibility at last. *The Washington Post* [online]. 2015 [vid. 25. 6. 2015].

3 HILTY, Reto M. Urheberrecht in der Informationsgesellschaft: »Wer will was von wem woraus?« – Ein Auftakt zum »zweiten Korb«. *Zeitschrift für Urheber- und Medienrecht*. 2003, roč. 47, Sonderheft, s. 983.

4 LESSIG, Lawrence. *Free Culture: How Big Media Uses Technology and the Law to Lock Down Culture and Control Creativity*. New York: Penguin Press, 2004, s. 105.

5 Překlad dle otevřeného nekomerčního překladu knihy Lawrence Lessiga Free Culture [online]. 2004 [vid. 25. 6. 2015]. Dostupný z: https://archive.org/details/SvobodnaKulturaLessig

6 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti. In EUR-lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie. Dostupné z: http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32001L0029:CS:HTML. Dále je „InfoSocS".

7 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 96/9/ES ze dne 11. března 1996 o právní ochraně databází. In *EUR-lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie. Dostupné z: http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31996L0009:CS:HTML. Dále jen „DataS".

1 Pojem datové analýzy

Standardně je činnost, při které dochází k automatizovanému získávání nových informací z již existujících souborů údajů (dat), označována jako „vytěžování“.[8] Triaille chápe pojem šířeji a navrhuje neomezovat ho pouze na práci s daty, ale zahrnout pod jeho rozsah i práci s dalšími zdroji informací, které mohou být potenciálně chráněné autorským právem.[9] Mezi tyto zdroje informací Guadamuz a Cabell[10] demonstrativně zařazují publikované a nepublikované texty (učebnice, kapitoly, zprávy, working papers, prezentace a další), datasety (statistická data, geolokační data, výsledky průzkumů, logy, zdravotní záznamy) a multimédia (zvuková a audiovizuální díla). K označení tohoto souboru činností pak Triaille navrhuje užívat pojem „datová analýza“, kterého se dále v textu držíme.[11] Stejně tak, pokud nebude explicitně řečeno jinak, rozumíme pojmem data i obsah chráněný autorským právem.[12]

V současné době neexistuje jednotná, akceptovaná a uznávaná definice procesu datové analýzy. Pro účely tohoto příspěvku budeme vycházet z Triailleho pracovního vymezení datové analýzy, kterou rozumí: „a*utomatizované zpracování digitálních materiálů, které mohou zahrnovat texty, data, zvuky, obrázky nebo jiné prvky, nebo jejich kombinaci, za účelem odhalení nových poznatků a porozumění.*[13] Cílem datové analýzy pak je vytvořit a odhalit nové vztahy či trendy mezi jednotlivými prvky, případně mezi prvky a celkem.

Pokud na zdrojových datech[14] ani systémech, ve kterých jsou tato obsažena, neváznou žádná práva třetích osob, není problematika datové analýzy právně relevantní. Jedná se pak čistě o problém technického řešení jejich efektivního zpracování.[15] Taková situace je ideálním stavem z hlediska výzkumníka realizujícího datovou analýzu nad zdrojovými daty a systémy, neboť nebude muset získávat oprávnění k její realizaci od majitele práv. V praxi ale bude situace z právního hlediska nepoměrně komplikovanější ve chvíli, kdy budou zdroje pro datovou analýzu podléhat některému z ochranných režimů. Jak bylo uvedeno v úvodu, pro účely tohoto příspěvku existenci těchto práv axiomaticky předpokládáme a nebudeme se tak zabývat jednotlivými podmínkami a pojmovými znaky, které musí být k jejich vzniku naplněny.

2 Datová analýza jako právní problém – exkluzivní práva a jejich omezení na unijní a národní úrovni

Spolu s Triaillem[16] lze v případě datové analýzy uvažovat obecně o dvou základních ochranných režimech v oblasti práva duševního vlastnictví, které mohou váznout na zdrojových datech a systémech třetích stran. Jsou to:

1. ochrana autorským právem vztahující se na:
   a. *samotná data* – ve smyslu výše uvedené pracovní definice se jedná o všechny zdroje informací, které mohou být při splnění požadovaných zákonných podmínek chráněny autorským právem[17]

[8] Uváděno ve slovních spojeních (angl.) *text mining* a *data mining.*

[9] TRIAILLE, Jean-Paul et al. *Study on the legal framework of text and data mining (TDM)* [online]. Luxembourg: Publications Office, 2014, s. 8–9 [vid. 25. 6. 2015].

[10] GUADAMUZ, Andrés; CABELL, Diane. *Analysis of UK/EU Law on Data Mining in Higher Education Institutions* [online]. SSRN Scholarly Paper. ID 2254481. Rochester, NY: Social Science Research Network. 2013, s. 4 [vid. 25. 6. 2015].

[11] TRIAILLE, Jean-Paul et al. *Study on the legal framework of text and data mining (TDM)* [online]. Luxembourg: Publications Office, 2014, s. 9 [vid. 25. 6. 2015].

[12] A to i přes to, že standardně samotné údaje nepožívají autorskoprávní ochrany, neboť se nepovažují za díla (srovnej např. § 2 odst. 6 AutZ).

[13] „*The automated processing of digital materials, which may include texts, data, sounds, images or other elements, or a combination of these, in order to uncover new knowledge or insights.*“ TRIAILLE, Jean-Paul et al. *Study on the legal framework of text and data mining (TDM)* [online]. Luxembourg: Publications Office, 2014, s. 17–18 [vid. 25. 6. 2015].

[14] Opět je nutno upozornit, že data jako taková chráněná autorským právem nejsou. V tomto příspěvku je ale pojem datum chápáno široce, zahrnující i autorskoprávně chráněný obsah jako např. samotný text odborného článku.

[15] K technickým aspektům datové analýzy vizte např. HAN, Jiawei; KAMBER, Micheline; PEI, Jian. *Data Mining: Concepts and Techniques*. 3rd ed. Waltham, Mass.: Morgan Kaufmann Publishers, 2012.; LAROSE, Daniel T. *Discovering Knowledge in Data: An Introduction to Data Mining*. Second edition. Hoboken: Wiley, 2014. Wiley Series on Methods and Applications in Data Mining. Z českých zdrojů pak např. : BERKA, Petr. *Dobývání znalostí z databází*. Vyd. 1. Praha: Academia, 2003.

[16] TRIAILLE, Jean-Paul et al. *Study on the legal framework of text and data mining (TDM)* [online]. Luxembourg: Publications Office, 2014, s. 29–39 [vid. 25. 6. 2015].

[17] Podle českého práva se pak musí jednat o dílo literární, jiné dílo umělecké a dílo vědecké, které je jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti autora a je vyjádřeno v jakékoli objektivně vnímatelné podobě. U tvůrčích databází, počítačových programů a fotografií stačí „pouze“, pokud se jedná o dílo původní (originální). Na úrovni EU pojem

b. *způsob výběru a uspořádání databáze* (tvůrčí či originální)

2. ochrana zvláštním právem pořizovatele databáze chránící před vytěžováním a zužitkováním podstatné části databáze.

Datová analýza zahrnuje při většině svých technických řešení rozmnožení alespoň části dat, nad kterými je prováděna. Stejně tak může být kopírována struktura databáze, tedy způsob výběru a uspořádání, jelikož právě to může vypovídat o vztazích jednotlivých dat. Pokud budou v rámci datové analýzy zpracována všechna data, bude to zahrnovat logicky i rozmnoženinu jejich výběru.

Bez ohledu na autorskoprávní ochranu je v rámci EU, jak bude v detailech představeno níže, přiznána specificky ochrana pořizovateli databáze před neoprávněným vytěžováním (tedy rozmnožováním) jím pořízené databáze. Na rozdíl od kreativity (potažmo originality) v případě autorskoprávní ochrany je poskytována ochrana samotné investici do vytvoření databáze jako informačního produktu. Během datové analýzy tak zpravidla bude databáze ve zdrojových systémech vytěžována, jelikož právě samotná extrakce, tedy zkopírování části dat z databáze, tvoří základní a první krok datové analýzy.

2.1 Unijní úprava exkluzivních práv

Právo na rozmnožování

Základním majetkovým právem **k dílu**,[18] které stanovuje na úrovni EU čl. 2 InfoSocS, je možnost kontrolovat *„přímé nebo nepřímé, dočasné nebo trvalé rozmnožování jakýmikoliv prostředky a v jakékoliv formě, vcelku nebo po částech“*. Jak uvádí Walter a von Lewinski,[19] toto pojetí je konstruováno a musí být chápáno široce,[20] což potvrdil SD v případu *Infopaq*.[21] Z hlediska posuzování právních aspektů datové analýzy je pak relevantní, že se ochrana týká i pouhých částí díla. V případě realizace datové analýzy se tak bude jednat o zásah do výlučného práva na rozmnožování, i pokud bude prováděna pouze nad částí chráněných dat. Pod toto široce konstruované právo bude spadat i změna formátu dat, jejich přeskupení v rámci prováděné analýzy apod. Nebude se ale jednat o zásah do práva na zpracování[22] - výsledkem datové analýzy totiž není zpracování díla, ale případně (pokud vůbec) dílo nové, které z původního díla pouze abstrahuje nechráněné myšlenky, potažmo vytváří nové vztahy a znalosti na základě tohoto díla.

V případě **autorskoprávně chráněných databází** má autor na základě čl. 5 písm. a) DataS exkluzivní právo povolovat *„dočasné nebo trvalé rozmnožování celé databáze nebo její části jakýmikoli prostředky a v jakékoli podobě“*. Zde platí obdobné závěry jako v případě autorských děl – v rámci datové analýzy budou zpravidla struktura a uspořádání databáze inherentně rozmnožovány, jelikož budou kopírovány jako celek, a proto je nutné ji považovat za zásah do tohoto výlučného práva. Datová analýza se ale může týkat jen jednotlivých prvků databáze a v takovém případě není potřeba zabývat se autorskoprávní ochranou databáze (pouze ochranou jednotlivých prvků, dat, jak bylo uvedeno výše). Relevantní ovšem toto jednání bude z hlediska ochrany zvláštním právem pořizovatele databáze, jak bude rozebráno níže. Obdobné závěry platí pro právo na kontrolu zpracování, úpravy a její změny. Zde je ovšem nutno poznamenat, že výsledkem datové analýzy zpravidla nebude upravená struktura, resp. výběr, ani její rozmnoženina.

Právo na vytěžování

Kontrola kopírování (vytěžování) databáze jako celku, či její podstatné části, je předmětem ochrany dle zvláštních práv pořizovatele databáze ve smyslu čl. 7 DataS. Rozsahu pojmu „vytěžování“ se Evropský soudní dvůr[23] věnoval v rozhodnutí *British Horseracing Board*[24] když konstatoval, že pojem má

díla ani předpoklady autorskoprávní ochrany harmonizovány nejsou, nelze ovšem přehlédnout aktivistickou roli Evropského soudního dvora/Soudního dvora EU (dále jen „SD“), který prosazuje standard originality (např. – Rozsudek Soudního dvora ze dne 16. července 2009. Infopaq International vs. Danske Dagblades Forening. Věc C-5/08.). K historickému vývoji pojmu originality v evropském právu srovnej: VALLÉS, Ramón Casas. The Requirement of Originality. In: Estelle DERCLAYE, ed. *Research Handbook on the Future of EU Copyright*. Cheltenham, UK: Northampton, MA: Edward Elgar, 2009, Research handbooks in intellectual property, s. 102–132. a ROSATI, Eleonora. *Originality in EU Copyright: Full Harmonization through Case Law*. Cheltenham, UK; Northampton, MA: Edward Elgar, 2013.

[18] V terminologii tohoto článku se jedná o data, která nejsou databází a jsou chráněna autorským právem.

[19] WALTER, Michel M.; LEWINSKI, Silke von, eds. *European Copyright Law: A Commentary*. Oxford; New York: Oxford University Press, 2010, s. 967.

[20] Recitál 21 InfoSocS.

[21] Rozsudek Soudního dvora ze dne 16. července 2009. Infopaq International vs. Danske Dagblades Forening. Věc C-5/08, § 21.

[22] Toto právo ovšem není na úrovni EU harmonizováno. Jisté přesahy lze pozorovat právě u omezení práva na rozmnožování pro vědecké účely, jehož podmínkou aplikovatelnosti je právě uvedení jména autora (K tomu blíže vizte část 2.2).

[23] Dále v textu je pro tuto instituci užívána zkratka „SD“, bez ohledu na to, zda se jednalo o Evropský soudní dvůr nebo již Soudní dvůr Evropské unie.

[24] Rozsudek Soudního dvora ze dne 9. listopadu 2004. The British Horseracing Board Ltd a další vs. William

široký význam a musí být vykládán *„jako vztahující se ke všem činnostem, které spočívají v přivlastnění […] si bez souhlasu osoby, která vytvořila databázi, výsledků jejího vkladu […].“* S ohledem na datovou analýzu jsou pak relevantní závěry SD o inkluzi podstatné části databáze do vlastního systému či databáze. I takové jednání totiž představuje vytěžování databáze.[25] Posuzování, zda došlo k zásahu do práva na vytěžování, pak závisí na samotném technickém řešení datově analytických nástrojů. Jak uvádí Triaille[26] je možno se výjimečně setkat s takovým technickým řešením, které kopíruje (vytěžuje) pouze nepodstatné části databáze. V takovém případě by ale bylo nutno zvažovat, zda i takové nepodstatné vytěžování není opakované a systematické ve smyslu čl. 7 odst. 5 DataS. Při splnění těchto kritérií by se totiž opět jednalo o nedovolenou aktivitu ze strany výzkumníka realizujícího datovou analýzu. Naopak další případné aktivity jako přístup k databázi či vyhledávání již do rozsahu ochrany poskytované zvláštními právy nespadají.[27] Je ovšem nutno upozornit, že provozování metavyhledávače, který vyhledává nad více databázemi, a tyto výsledky prezentuje veřejnosti, představuje zužitkování databáze (tedy její zpřístupnění veřejnosti). [28] Datová analýza ovšem zpravidla tento krok zahrnovat nebude.

Konečně je nutno poznamenat, že ochranné režimy jsou na sobě zcela nezávislé a mohou existovat, při splnění příslušných podmínek, i paralelně vedle sebe. Z hlediska aplikace níže rozebraných omezení to znamená, že bude nutno zkoumat aplikovatelná omezení jak autorského práva, tak zvláštních práv pořizovatele databáze.

2.2 Omezení exkluzivních práv pro datovou analýzu

Na unijní úrovni jsou omezení exkluzivního práva na rozmnožování, rozšiřování a sdělování díla veřejnosti zakotvena v čl. 5 InfoSocS, u autorskoprávně chráněných databází pak v čl. 6 DataS. Úpravu omezení zvláštních práv pořizovatele databáze pak lze nalézt obecně v čl. 9 DataS. Záměrem InfoSocS a DataS je harmonizovat úpravu autorského práva[29] za účelem fungování jednotného trhu – oblast výjimek[30] a omezení[31] ovšem zůstává poněkud upozaděna. Svědčí o tom i volba unijního zákonodárce ohledně mandatorní povahy autorskoprávních výjimek a omezení – z celých jedenadvaceti možných výjimek a omezení je mandatorní pouze jediné.[32] V případě zvláštních práv mají jejich omezení a výjimky taktéž fakultativní povahu.[33] Takový postup byl předmětem značné kritiky,[34] neboť, jak poznamenává Dreier,[35] právě omezení a výjimky exkluzivních práv tato práva samotná definují a pomáhají dotvářet. Na druhou stranu, jak uvádí Walter a von Lewinski, unijní zákonodárce takové ambice, tedy unifikovat výjimky a omezení, nikdy ani neměl a nemohl mít.[36] Seznam výjimek v čl. 5 je ale taxativní a nedovoluje národním zákonodárcům přijmout širší úpravu nad rámec InfoSocS.[37] Postavení národního zákonodárce vzhledem k výjimkám a omezením harmonizovaných práv SD vyjasnil v případu *Deckmyn*,[38] když konstatoval, že členské státy si pouze mohou zvolit, zda budou danou výjimku implementovat či nikoli.

Hill Organization Ltd. Věc C-203/02, § 51.

[25] Tamtéž, § 61.

[26] TRIAILLE, Jean-Paul et al. *Study on the legal framework of text and data mining (TDM)* [online]. Luxembourg: Publications Office, 2014, s. 38 [vid. 25. 6. 2015].

[27] Tyto závěry pak potvrdil Evropský soudní dvůr v případu *British Horseracing Board* (Rozsudek Soudního dvora ze dne 9. listopadu 2004. The British Horseracing Board Ltd a další vs. William Hill Organization Ltd. Věc C-203/02, § 55) a v případu *Directmedia Publishing* (Rozsudek Soudního dvora ze dne 9. října 2008. Directmedia Publishing Gmbh vs. Albert-Ludwigs-Universität Freiburg. Věc C-304/07, § 53). Srovnej též: TELEC, Ivo; TŮMA, Pavel. *Autorský zákon: komentář*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2007, s. 279.

[28] K tomu vizte závěry SD v případu *Innoweb* (Rozsudek Soudního dvora ze dne 19. prosince 2013. Innoweb BV vs. Wegener ICT Media BV a Wegener Mediaventions BV. Věc C-202/12).

[29] K tomu vizte recitály 1, 4, 6, 7, 9, 23, a 31 InfoSocS.

[30] Kompletní vynětí z ochrany (např. úřední díla).

[31] Limitace daného práva.

[32] Jedná se o výjimku pro dočasné technické rozmnoženiny v čl. 5 odst. 1 InfoSocS.

[33] Srovnej čl. 9 DataS.

[34] Srovnejte např. GUIBAULT, Lucie. Why Cherry-Picking Never Leads to Harmonisation: The Case of the Limitations on Copyright under Directive 2001/29/EC. *Journal of Intellectual Property, Information Technology and E-Commerce Law* [online]. 2010, roč. 1, č. 2, s. 55-66 [vid. 25. 6. 2015].

[35] DREIER, Thomas. Limitations: The Centerpiece of Copyright in Distress. *Journal of Intellectual Property Information, Technology and Electronic Commerce Law* [online]. 2010, roč. 1, č. 2, s. 50-54 [vid. 25. 6. 2015].

[36] WALTER, Michel M.; LEWINSKI, Silke von, eds. *European Copyright Law: A Commentary*. Oxford; New York: Oxford University Press, 2010, s. 1021. Důvodem je mj. i respektování rozdílných právních tradic v členských státech. (Srovnejte též recitál č. 32 InfoSocS).

[37] Tamtéž.

[38] Rozsudek Soudního dvora ze dne 3. září 2014. Johan Deckmyn a Vrijheidsfonds VZW vs. Helena Vandersteen a další. Věc C-201/13, § 16.

Nemohou si ji ale upravovat, ani k ní klást další rozšiřující kritéria.[39]

Jestliže jsme výše v části 2.1 konstatovali, že exkluzivní právo na rozmnožování musí být chápáno široce, platí u omezení přesný opak. SD tento závěr potvrdil v rozsudku *Infopaq*[40] – základním obecným principem je autorizace ze strany majitele práva, omezení je pak derogací tohoto principu.[41]

Konečně je nutno připomenout, že aplikační rozsah výjimek a omezení práva na rozmnožování je omezen tzv. „bernským třístupňovým" testem, který je zakotven v čl. 5 odst. 5 InfoSocS (resp. v čl. 6 odst. 3 DataS). Ten ukládá, že výjimky a omezení mohou být použity pouze ve zvláštních případech, které nejsou v rozporu s běžným způsobem užití díla nebo jiného předmětu ochrany a nejsou jimi nepřiměřeně dotčeny oprávněné zájmy nositele exkluzivních práv. Jak konstatoval SD v případu *ACI Adam,*[42] nedefinuje *„třístupňový test věcný obsah jednotlivých výjimek a omezení stanovených v čl. 5 InfoSocS, ale použije se až v okamžiku uplatnění těchto výjimek a omezení členskými státy*".

V souladu se zaměřením tohoto příspěvku se níže zaměřujeme pouze na omezení exkluzivních práv za účelem vědeckého výzkumu. Nelze ale ignorovat, že při posuzování legálnosti prováděné datové analýzy lze uvažovat o aplikovatelnosti omezení práva na rozmnožování dovolující vytváření dočasných rozmnoženin (čl. 5 odst. 1 InfoSocS), omezení dovolující užití, která jsou nezbytná pro přístup k obsahu databáze a pro její obvyklé užívání oprávněným uživatelem (čl. 6 odst. 1 DataS), a omezení dovolující oprávněnému uživateli vytěžování nepodstatné části databáze (čl. 8 odst. 1 DataS).

První z aplikovatelných omezení je zakotveno v čl. 5 odst. 1 InfoSocS. Jedná se o mandatorní omezení dovolující „dočasné úkony rozmnožení". Takové rozmnoženiny musí být krátkodobé nebo příležitostné a tvořit nedílnou a podstatnou část technologického procesu. Jejich výhradním účelem je umožnit: a) přenos v rámci sítě mezi třetími stranami uskutečněný zprostředkovatelem nebo b) oprávněné užití díla nebo jiného předmětu ochrany. Tyto rozmnoženiny nesmí mít žádný samostatný hospodářský význam. V případě datové analýzy ovšem budou mít rozmnoženiny zpravidla trvalý charakter a jejich pořízení tedy nebude kryto tímto omezením. Z těchto důvodů a v souladu se zaměřením příspěvku tak již nebude tomuto omezení věnována pozornost. Obdobně se pak příspěvek nesoustředí na dovolené obvyklé užití databáze oprávněným uživatelem (čl. 6 odst. 1 DataS) a nepodstatné části databáze oprávněným uživatelem (čl. 8 odst. 1 DataS), jelikož datovou analýzu kvalifikujeme jako „neběžné užití" a předpokládáme užití podstatné části databáze.

Omezení práva na rozmnožování pro vědecké účely

Klasické[43] omezení práva na rozmnožování má svůj původ v čl. 10 odst. 2 revidované Bernské úmluvy.[44] Dovolené je tak dle čl. 5 odst. 3 písm. a) InfoSocS užití za kumulativního splnění těchto podmínek: (a) jedná se o užití při vědeckém výzkumu, (b) je uveden zdroj včetně jména autora (je-li to možné) a to (c) v rozsahu opodstatněném sledovaným nekomerčním účelem. Omezení ke struktuře databáze v čl. 6 odst. 2 písm. a) DataS pouze s drobnými detaily kopíruje svůj pandán v InfoSocS, přičemž těmto je specificky věnována pozornost níže.

Směrnice ovšem pojem „vědecký výzkum" nikterak nedefinuje, zdůrazňuje pouze jeho nekomerční účel.[45] Walter a von Lewinski kladou důraz na vědeckost výzkumu, tedy na jeho metodologičnost a systematičnost.[46] Z osobní působnosti omezení nevylučují ani jedince, pokud provádí výzkum vědeckou metodou.[47] Jako častější adresáty ale uvádějí akademické pracovníky, studenty, nevylučují však např. ani praktikující právníky.[48] Ani ustanovení RBÚ nepřináše-

[39] Rosati označila tuto judikatorní tendenci za „politiku nulové tolerance". ROSATI, Eleonora. The IPKat: Early thoughts on Deckmyn: fun is OK, but only if politically correct. *The IPKat* [online]. 3. září 2014 [vid. 25. 6. 2015].

[40] Rozsudek Soudního dvora ze dne 16. července 2009. Infopaq International vs. Danske Dagblades Forening. Věc C-5/08, § 56-7.

[41] Při interpretaci je nutné zohlednit i lidskoprávní rozměr celé problematiky. Srov. SCHÖNHERR, Franziska. In: STAMATOUDI, Irini A.; TORREMANS, Paul, eds. *EU Copyright Law: A Commentary*. Cheltenham: Edward Elgar, 2014, s. 451–453.

[42] Rozsudek Soudního dvora ze dne 10. dubna 2014. ACI Adam BV a další proti Stichting de Thuiskopie, Stichting Onderhandelingen Thuiskopie vergoeding. Věc C-435/12, § 25.

[43] WALTER, Michel M.; LEWINSKI, Silke von, eds. *European Copyright Law: A Commentary*. Oxford; New York: Oxford University Press, 2010, s. 1041.

[44] Bernská úmluva o ochraně literárních a uměleckých děl ze dne 9. září 1886, doplněná v Paříži dne 4. května 1896, revidovaná v Berlíně dne 13. listopadu 1908, doplněná v Bernu dne 20. března 1914 a revidovaná v Římě dne 2. června 1928, v Bruselu dne 26. června 1948, ve Stockholmu dne 14. července 1967 a v Paříži dne 24. července 1971 uveřejněná pod č. 133/1980 Sb. Dále jen „RBÚ".

[45] BECHTOLD, Stefan. In: DREIER, Thomas et al., eds. *Concise European Copyright Law*. Alphen aan den Rijn: Kluwer Law International, 2006, s. 378. Srovnejte též recitál 42 InfoSocS.

[46] WALTER, Michel M.; LEWINSKI, Silke von, eds. *European Copyright Law: A Commentary*. Oxford; New York: Oxford University Press, 2010, s. 1043.

[47] Tamtéž.

[48] Tamtéž.

jí požadovaný interpretační návod, neboť se Stockholmskou revizí bylo omezení pro vědecké účely vypuštěno – pokryto měl být právě zavedením třístupňového testu.[49] DataS pak poněkud konkretizuje pojem „vědecký výzkum", kdy jím rozumí jak oblast přírodních, tak i humanitních věd.[50]

Uvádění jména autora a zdroje představuje přesah do jinak neharmonizovaných osobnostních práva autora. Ustanovení čl. 5 odst. 3 písm. a) jde nad rámec RBÚ, když požaduje i uvedení zdroje. Z hlediska datové analýzy pak je významné, že tuto povinnost uživatel nemá, pokud by takové uvedení nebylo možné. Směrnice (InfoSocS i DataS) neuvádějí, zda se takovou nemožností rozumí i nemožnost faktická.[51] Každopádně ovšem směrnice nereflektují praktickou (ne)proveditelnost, která je z hlediska datové analýzy klíčová. Jak uvádí Triaille, využívá datová analýza rozsáhlého množství dat a jmenovat autory všech je velmi náročné a (někdy až likvidačně) nákladné.[52] U omezení práva na rozmnožování struktury databáze v čl. 6 odst. 2 DataS je ale uvádění pramene nutností, resp. *conditio sine qua non* (*„je-li uveden pramen"*). Pokud tedy není výzkumník realizující datovou analýzu schopen identifikovat jednotlivé zdroje,[53] nemůže profitovat z tohoto omezení.

Spíše než samotné omezení rozsahu, je u omezení dle čl. 5 odst. 3 písm. a) InfoSocS důležité jeho účelové omezení. Tohoto omezení tak může využít pouze okruh subjektů, které z výzkumu neprofitují, tedy neprovádějí ho pro komerční účely (přímý či nepřímý zisk).[54] Jak upřesňuje recitál 42 InfoSocS nezáleží na struktuře financování příslušné instituce, ale na charakteru konkrétní aktivity.[55] Triaille pak z dosahu tohoto omezení vyjímá aplikovaný komerční výzkum,[56] případně i výzkum v rámci univerzitních spin-off korporací.[57] U DataS pak přistupuje dále podmínka, že databázi lze takto užít „výlučně" pro účely výzkumu. Jakékoli sekundární užití pak zabraňuje aplikaci tohoto omezení.

Omezení práva na vytěžování pro vědecké účely

Na rozdíl od výše představených autorskoprávních omezení přistupují k omezení práva na vytěžování v čl. 9 odst. 2 písm. b) podmínky oprávněného uživatele a zveřejnění databáze. Ani pojem *oprávněný uživatel* ovšem DataS nijak nedefinuje.[58] Chápání tohoto pojmu má přitom zásadní význam, neboť určuje personální aplikační rozsah tohoto omezení. Derclaye nabízí tři možnosti, jak tento pojem interpretovat. Může se jednat o (a) kohokoli, kdo se spoléhá na zákonná či smluvní omezení, (b) pouze nabyvatele smluvní licence, (c) oprávněného nabyvatele databáze. [59] Systematickým výkladem by měla být

[49] TRIAILLE, Jean-Paul et al. *Study on the Application of Directive 2001/29/EC on Copyright and Related Rights in the Information Society* [online]. Brussels: European Commission, 2013, s. 362 [vid. 25. 6. 2015].

[50] Recitál 36 DataS.

[51] Walter a von Lewinski poznamenávají, že takové případy budou spíše vzácné – uživatel totiž zpravidla minimálně vždy tuší, odkud příslušné dílo získal. WALTER, Michel M.; LEWINSKI, Silke von, eds. *European Copyright Law: A Commentary*. Oxford; New York: Oxford University Press, 2010, s. 1044.

[52] TRIAILLE, Jean-Paul et al. *Study on the legal framework of text and data mining (TDM)* [online]. Luxembourg: Publications Office, 2014, s. 82 [vid. 25. 6. 2015].

[53] Nutnost uvádět zdroj pak v sobě implicitně obsahuje i povinnost uvádět jméno, jelikož se jedná o jeho osobnostní právo. TRIAILLE, Jean-Paul et al. *Study on the legal framework of text and data mining (TDM)* [online]. Luxembourg: Publications Office, 2014, s. 70 [vid. 25. 6. 2015].

[54] Obecně je ovšem nekomerční charakter poměrně problematickým tématem. S jeho vymezením se potýkala a potýká organizace Creative Commons, správce stejnojmenných populárních veřejných licencí. Jedna z verzí totiž obsahuje podmínku vylučující komerční užití, resp. dovoluje pouze nekomerční užití. Srovnejte: CREATIVE COMMONS. NonCommercial interpretation - CC Wiki [online]. [vid. 25. 6. 2015]. Také HAGEDORN, Gregor et al. Creative Commons licenses and the non-commercial condition: Implications for the re-use of biodiversity information. *ZooKeys* [online]. 2011, roč. 150, č. 0 [vid. 25. 6. 2015]. Také *Defining "Noncommercial": A Study of How the Online Population Understands "Noncommercial Use"* [online]. San Francisco: Creative Commons Corporation. 2009 [vid. 25. 6. 2015].

[55] Walter a von Lewinski pak jako příklad aktivity, která jde nad rámec tohoto omezení, uvádějí činnost profesora veřejnoprávní (nekomerční) vysoké školy, který píše právní stanovisko za úplatu pro soukromoprávní korporaci. WALTER, Michel M.; LEWINSKI, Silke von, eds. *European Copyright Law: A Commentary*. Oxford; New York: Oxford University Press, 2010, s. 1045.

[56] Jako příklad pak uvádí farmaceutickou firmu, která se snaží vytvořit nový lék, který chce následně uvést na trh. TRIAILLE, Jean-Paul et al. *Study on the legal framework of text and data mining (TDM)* [online]. Luxembourg: Publications Office, 2014, s. 59 [vid. 25. 6. 2015].

[57] TRIAILLE, Jean-Paul et al. *Study on the Application of Directive 2001/29/EC on Copyright and Related Rights in the Information Society* [online]. Brussels: European Commission, 2013, s. 366 [vid. 25. 6. 2015]. Shodně pak: DERCLAYE, Estelle. In: STAMATOUDI, Irini A.; TORREMANS, Paul, eds. *EU Copyright Law: A Commentary*. Cheltenham: Edward Elgar, 2014, s. 338.

[58] DERCLAYE, Estelle. *The Legal Protection of Databases: A Comparative Analysis*. Cheltenham, UK; Northampton, MA: Edward Elgar, 2008, s. 126.

[59] K detailní analýze pojmu „lawful user" vizte: DERCLAYE, Estelle. *The Legal Protection of Databases: A Comparative Analysis*. Cheltenham, UK; Northampton, MA: Edward Elgar, 2008, s. 120-126.

preferována třetí varianta.[60] SD tento pojem nijak nedefinoval, ve svém rozsudku ve věci *UsedSoft*[61] alespoň poněkud vyjasnil chápání pojmu „oprávněný nabyvatel" v čl. 5 odst. 1 směrnice 2009/24.[62] Dle SD nelze přijmout takový výklad, že by se jednalo pouze o nabyvatele, který je oprávněn počítačový program užívat podle licenční smlouvy uzavřené přímo s nositelem autorského práva. Druhou podmínkou je pak *„zveřejnění databáze"* jakýmkoli způsobem veřejnosti. Omezení tak není aplikovatelné na utajované a nezveřejněné databáze. Za zveřejnění pak lze považovat i zpřístupnění databáze online.

3 *Rozdílná právní úprava jako zdroj právní nejistoty*

Jak bylo již uvedeno výše v části 2.2, omezení exkluzivních práv pro vědecké účely nemá mandatorní povahu. Členské státy mohly samy zvážit, zda toto omezení implementují do svého národního právního řádu nebo ne. Pro datovou analýzu prováděnou v rozdílných členských státech, potažmo přeshraničně, má dispozitivnost implementace výjimek poměrně zásadní negativní důsledky. Je totiž potřeba zohlednit základní pravidla RBÚ, tedy že rozsah ochrany, jakož i právní prostředky vyhrazené autorovi k hájení jeho práv, se řídí výlučně zákony státu, kde se uplatňuje nárok na ochranu (*lex loci protectionis*),[63] a doposud nepřekonaný princip teritoriality.[64] V konečném důsledku to může znamenat, že aktivity na území jednoho členského státu budou bez problému kryty výše diskutovanými omezeními, zatímco na území druhého nikoliv.[65]

Jako příklad divergujících národních úprav pak Triaille[66] uvádí modelovou situaci mezinárodního výzkumného projektu, který bude realizován španělským výzkumným centrem a belgickou univerzitou. Zatímco Španělsko relativně široké omezení z exkluzivních práv pro vědeckovýzkumné účely neimplementovalo, Belgie ano.[67] Výsledkem tak budou zásadně rozdílné náklady na získání (resp. v případě Belgie „nezískání") oprávnění s prováděním datové analýzy nad zdroji dat třetích stran.

3.1 Stručný přehled divergujících národní implementací omezení exkluzivních práv pro vědecké účely[68]

Omezení práva na rozmnožování dle InfoSocS

Dusollier v roce 2013 identifikovala pět základních kritérií, v nichž se jednotlivé členské státy liší při implementaci omezení práva na rozmnožování pro vědecké účely dle InfoSocS.[69] Prvním z nich jsou *cíle*, přičemž často splývá dohromady omezení pro výukové účely s vědeckými.[70] Tuto cestu zvolila mj. v § 31 autorského zákona[71] i Česká republika. Naopak např. Německo, Dánsko či Velká Británie zvolily separovaný přístup k úpravě těchto dvou omezení.[72] Další zásadnější rozdíly se pak projevu-

[60] Tamtéž, s. 126.

[61] Rozsudek Soudního dvora ze dne 3. července 2012. UsedSoft GmbH vs. Oracle International Corp. Věc C-128/11, § 82-83.

[62] Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/24/ES ze dne 23. dubna 2009 o právní ochraně počítačových programů (kodifikované znění). In EUR-lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie. http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32009L0024:CS:HTML.

[63] Vyjádření této zásady je možné nalézt např. i v čl. 8 odst. 1 Nařízení Řím II. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 864/2007 ze dne 11. července 2007 o právu rozhodném pro mimosmluvní závazkové vztahy (Řím II). In EUR-lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie. Dostupné z: http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32007R0864:CS:HTML.

[64] GELLER, Paul Edward. *International Copyright: an introduction* [online]. 2013, s. INT–7 [vid. 25. 6. 2015].

[65] V detailech vizte: DE COCK BUNING, Madeleine; BELDER, Lucky; DE BRUIN, Roeland. Research Exceptions in EU Copyright Law. *European Review of Private Law* [online]. 2012, roč. 20, č. 4, s. 935–939 [vid. 25. 6. 2015].

[66] TRIAILLE, Jean-Paul et al. *Study on the legal framework of text and data mining (TDM)* [online]. Luxembourg: Publications Office, 2014, s. 52 [vid. 25. 6. 2015].

[67] Tamtéž.

[68] Informace o jednotlivých národních úpravách jsou čerpány z Triailleho studie, která zohledňuje následující členské státy: Německo, Francie, Velká Británie, Itálie, Španělsko, Polsko, Dánsko, Maďarsko a Benelux. TRIAILLE, Jean-Paul et al. *Study on the legal framework of text and data mining (TDM)* [online]. Luxembourg: Publications Office, 2014 [vid. 25. 6. 2015]. Výklad pak doplňujeme o úpravu v České Republice.

[69] DUSSOLLIER, Séverine. The limitations and exceptions to copyright and related rights for libraries, research and teaching uses. In: TRIAILLE, Jean-Paul et al. *Study on the legal framework of text and data mining (TDM)* [online]. Luxembourg: Publications Office, 2014, s. 352-400 [vid. 25. 6. 2015].

[70] Takovou variantu zvolily např. tyto členské státy: Belgie, Francie, Lucembursko, Polsko, Maďarsko, Itálie.

[71] Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů. Dále jen „AutZ".

[72] TRIAILLE, Jean-Paul et al. *Study on the legal framework of text and data mining (TDM)* [online]. Luxembourg: Publications Office, 2014, s. 53-54 [vid. 25. 6. 2015].

jí v *okruhu osob*, které mohou užít dílo na základě tohoto omezení bez souhlasu autora, tedy o osobní rozsah příslušných norem. Ač směrnice samotná vychází z funkčního pojetí výzkumu,[73] jednotlivé národní úpravy divergují, kdy buď zachovávají úpravu v InfoSocS (tedy nijak okruh nespecifikují)[74] nebo vymezují jako adresáty pouze výzkumné instituce (vylučují tedy jednotlivce).[75] Český AutZ spadá do první skupiny, personálně tak toto omezení nijak neredukuje.

InfoSocS neklade konkrétní podmínky ohledně *rozsahu dovoleného užití*. Často jsou tato ustanovení implementována úžeji, kdy je dovoleno pro vědecké účely užít pouze část nebo výňatky díla nebo drobná díla.[76] Francie kupříkladu dovoluje užít pouze „výňatky z děl", stejně tak Polsko.[77] Dále s tímto kritériem souvisí otázka, zda se musí jednat o díla zveřejněná, neboť tuto otázku opět InfoSocS výslovně neřeší. Například český zákonodárce se postavil k tomuto problému jasně, když v § 29 odst. 2 AutZ explicitně zakotvil, že se zákonné licence (a tedy i omezení pro vědecké účely) obecně uplatní pouze na díla zveřejněná (§ 4 odst. 1 AutZ).

Ohledně *dovolených užití* InfoSocS v čl. 5 odst. 3 stanoví, že lze omezit jak právo na rozmnožování, tak sdělování díla veřejnosti a jejímu zpřístupňování. Z hlediska datové analýzy pak je relevantní právo na rozmnožování, které v implementačních úpravách omezily všechny členské státy. Kupříkladu Belgie v tomto případě specificky rozlišuje mezi analogovým a digitálním rozmnožováním.[78] Naopak Česká republika nestanovila v zásadě žádné omezení, co do způsobu dovoleného užití celého díla, neboť umožňuje dílo „užít" (§ 31 odst. 1 písm. c) AutZ). Tím se rozumí veškeré způsoby užití díla demonstrativně vypočtené v § 12 AutZ. Poměrně kryptickým je ale dodání dalšího omezujícího kritéria – užití nesmí přesáhnout rozsah odpovídající sledovanému účelu. Z hlediska datové analýzy pak lze zřejmě považovat za sledovaný účel právě její realizaci. Ta k naplnění svého účelu potřebuje rozsahově obsáhnout celá díla a tím pádem lze (pravděpodobně) tuto podmínku považovat za splněnou.

Konečně posledním rozdílným kritériem jsou ostatní podmínky článku 5 odst. 3 písm. a) InfoSocS, zejména nekomerční charakter vědeckého výzkumu a uvádění zdroje a jména autora. Členské státy zpravidla nekomerční charakter jako podmínku aplikace omezení zakotvují, výjimkou je Lucembursko a Polsko.[79] V České republice zákonodárce zvolil jednoduchou souladnou implementaci, když stanovil, že účelem vědeckého výzkumu nesmí být *„dosažení přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu"* (§ 31 AutZ). I v případě uvádění autora a zdroje se držel InfoSocS, když zakomponoval do právního řádu i únikovou klauzuli dovolující tyto identifikační údaje neuvádět, pokud to není možné.

Omezení práva na rozmnožování dle DataS

I v případě omezení práva na rozmnožování struktury databáze dle čl. 6 odst. 2 písm. b) pro vědecké účely došlo k rozdílným národním implementacím. Často tato problematika není řešena explicitně vůbec. Tak je tomu i v České republice, kdy se tvůrčí i originální databáze považuje za dílo (§ 2 odst. 2 a 5 AutZ) na nějž se vztahují výše uvedená (obecná) omezení.[80] Explicitně tato výjimka byla implementována v Belgii, Španělsku, Spojeném království a Itálii.[81]

Omezení práva na vytěžování dle DataS

Vzhledem ke specifické úpravě v čl. 9 písm. b) DataS bylo omezení práva na vytěžování v členských státech zpravidla implementováno doslovným překladem a jeho inkorporací do příslušného předpisu. Takovým případem byla i Česká republika, která upravila toto omezení v § 92 AutZ. Výjimkou je Itálie a Dánsko, které tuto fakultativní výjimku vůbec neupravily.[82] Některé členské státy aplikační podmínky tohoto omezení dále specifikovaly, když např. stanovily povinnost uvádět i jméno pořizovatele databáze (Belgie), omezily aplikaci pouze na privátní výzkum (Německo) nebo jej konstruovaly jako úplatnou zákonnou licenci (Francie).[83]

4 *Závěr*

Cílem příspěvku bylo provést základní analýzu účinné právní úpravy v oblasti datové analýzy (textového a data miningu). Po stručném představení základních principů fungování datové analýzy, byla po-

[73] Postavení subjektu provádějící vědecký výzkum není rozhodný. K tomu blíže vizte část 2. 2.

[74] Maďarsko, Dánsko, Itálie, Lucembursko, Česká republika a Spojené království. TRIAILLE, Jean-Paul et al. *Study on the legal framework of text and data mining (TDM)* [online]. Luxembourg: Publications Office, 2014, s. 55 [vid. 25. 6. 2015].

[75] Polsko. Tamtéž, s. 55.

[76] Otázkou do diskuze pak zůstává, zda je taková implementace vůbec možná a to vzhledem k závěrům SD v případu *Deckmyn* (srovnejte část 2.2).

[77] TRIAILLE, Jean-Paul et al. *Study on the legal framework of text and data mining (TDM)* [online]. Luxembourg: Publications Office, 2014, s. 56 [vid. 25. 6. 2015].

[78] Tamtéž, s. 58.

[79] Tamtéž, s. 57.

[80] Obdobný přístup pak byl zvolen např. ve Francii. Tamtéž, s. 69.

[81] Tamtéž, s. 68.

[82] Tamtéž, s. 80.

[83] Tamtéž.

zornost věnována výjimce pro vědecké účely (čl. 5 odst. 3 písm. a) InfoSocS a čl. 9 písm. b) DataS) a její aplikovatelnosti na tento způsob získávání nových informací, poznatků a znalostí. Referenčním rámcem byla primárně unijní úprava v příslušných směrnicích a jejich národní implementace. S ohledem na princip teritoriality ochrany analýza poukazuje na rozdíly v národních implementacích a s tím související možné problémy. Divergující implementace tohoto omezení může představovat efektivní překážku pro mezinárodní projekty a obecně vědecký výzkum realizovaný datovou analýzou, neboť podmínky aplikace omezení se budou posuzovat dle rozhodného práva *(lex loci protectionis),* které jak, bylo ukázáno, se poměrně liší.

Literatura

- ACHENBACH, Joel. The new scientific revolution: Reproducibility at last. *The Washington Post* [online]. 2015 [vid. 25. 6. 2015]. ISSN 0190-8286. Dostupné z: http://www.washingtonpost.com/national/health-science/the-new-scientific--revolution-reproducibility-at-last/2015/01/27/ed5f2076-9546-11e4-927a-4fa2638cd1b0_story.html
- BERKA, Petr. *Dobývání znalostí z databází*. Vyd. 1. Praha: Academia, 2003, 366 s. ISBN 8020010629.
- CREATIVE COMMONS. NonCommercial interpretation - CC Wiki [online]. [vid. 25. 6. 2015]. Dostupné z: https://wiki.creativecommons.org/NonCommercial_interpretation
- DE COCK BUNING, Madeleine; BELDER, Lucky; DE BRUIN, Roeland. Research Exceptions in EU Copyright Law. *European Review of Private Law* [online]. 2012, roč. 20, č. 4, s. 933–960 [vid. 25. 6. 2015]. ISSN 0928-9801. Dostupné z: http://www.kluwerlawonline.com/abstract.php?area=Journals & id=ERPL2012061
- *Defining "Noncommercial": A Study of How the Online Population Understands "Noncommercial Use"* [online]. San Francisco: Creative Commons Corporation 2009 [vid. 25. 6. 2015]. Dostupné z: http://mirrors.creativecommons.org/defining-noncommercial/Defining_Noncommercial_fullreport.pdf
- DERCLAYE, Estelle. *The Legal Protection of Databases: A Comparative Analysis*. Cheltenham, UK; Northampton, MA: Edward Elgar, 2008, 392 s. ISBN 9781847201331.
- DREIER, Thomas et al., eds. *Concise European Copyright Law*. Alphen aan den Rijn: Kluwer Law International, 2006, 476 s. ISBN 9041123849.
- DREIER, Thomas. Limitations: The Centerpiece of Copyright in Distress. *Journal of Intellectual Property, Information Technology and E-Commerce Law* [online]. 2010, roč. 1, č. 2, s. 50–54 [vid. 25. 6. 2015]. ISSN 2190-3387. Dostupné z: http://www.jipitec.eu/issues/jipitec-1-2-2010/2604
- Estelle DERCLAYE, ed. *Research Handbook on the Future of EU Copyright*. Cheltenham, UK: Northampton, MA: Edward Elgar, 2009, 672 s. Research handbooks in intellectual property, ISBN 9781847203922.
- GELLER, Paul Edward. *International Copyright: an introduction* [online]. 2013 [vid. 25. 6. 2015]. Dostupné z: http://internationalcopyrightguide.com/Geller-Internatl_Copyright-Intro2013.pdf
- GUADAMUZ, Andrés; CABELL, Diane. *Analysis of UK/EU Law on Data Mining in Higher Education Institutions* [online]. SSRN Scholarly Paper ID 2254481. Rochester, NY: Social Science Research Network 2013 [vid. 25. 6. 2015]. Dostupné z: http://papers.ssrn.com/abstract=2254481
- GUIBAULT, Lucie. Why Cherry-Picking Never Leads to Harmonisation: The Case of the Limitations on Copyright under Directive 2001/29/EC. *Journal of Intellectual Property, Information Technology and E-Commerce Law* [online]. 2010, roč. 1, č. 2, s. 55-66 [vid. 25. 6. 2015]. Dostupné z: http://www.jipitec.eu/issues/jipitec-1-2-2010/2603
- HAGEDORN, Gregor et al. Creative Commons licenses and the non-commercial condition: Implications for the re-use of biodiversity information. *ZooKeys* [online]. 2011, roč. 150, č. 0, s. 127–149 [vid. 25. 6. 2015]. ISSN 1313-2970, 1313-2989. Dostupné z: doi:10.3897/zookeys.150.2189
- HAN, Jiawei; KAMBER, Micheline; PEI, Jian. *Data Mining: Concepts and Techniques*. 3rd ed. Waltham, Mass.: Morgan Kaufmann Publishers, 2012, 744 s. ISBN 978-0123814791.
- HILTY, Reto M. Urheberrecht in der Informationsgesellschaft: »Wer will was von wem woraus?« – Ein Auftakt zum »zweiten Korb«. *Zeitschrift für Urheber- und Medienrecht*. 2003, roč. 47, Sonderheft, s. 983–1006. ISSN 0177-6762.
- LAROSE, Daniel T. *Discovering Knowledge in Data: An Introduction to Data Mining*. Second edition. Hoboken: Wiley, 2014, 316 s. Wiley Series on Methods and Applications in Data Mining. ISBN 9780470908747.
- LESSIG, Lawrence. *Free Culture: How Big Media Uses Technology and the Law to Lock Down Culture and Control Creativity*. New York: Penguin Press, 2004, 368 s. ISBN 1594200068.
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 864/2007 ze dne 11. července 2007 o právu

rozhodném pro mimosmluvní závazkové vztahy (Řím II). In EUR-lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie. Dostupné z: http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32007R0864:CS:HTML.

- POPPER, Karl R. *The Logic of Scientific Discovery*. London; New York: Routledge, 2002. ISBN 0203994620.
- ROSATI, Eleonora. *Originality in EU Copyright: Full Harmonization through Case Law*. Cheltenham, UK; Northampton, MA: Edward Elgar, 2013, 272 s. ISBN 9781782548935.
- ROSATI, Eleonora. The IPKat: Early thoughts on Deckmyn: fun is OK, but only if politically correct. *The IPKat* [online]. 2014. [vid. 25. 6. 2015]. Dostupné z: http://ipkitten.blogspot.cz/2014/09/early-thoughts-on-deckmyn-fun-is-ok-but.html
- Rozsudek Soudního dvora ze dne 10. dubna 2014. ACI Adam BV a další vs. Stichting de Thuiskopie, Stichting Onderhandelingen Thuiskopie vergoeding. Věc C-435/12.
- Rozsudek Soudního dvora ze dne 16. července 2009. Infopaq International vs. Danske Dagblades Forening. Věc C-5/08.
- Rozsudek Soudního dvora ze dne 19. prosince 2013. Innoweb BV vs. Wegener ICT Media BV a Wegener Mediaventions BV. Věc C-202/12.
- Rozsudek Soudního dvora ze dne 3. července 2012. UsedSoft GmbH vs. Oracle International Corp. Věc C-128/11.
- Rozsudek Soudního dvora ze dne 3. září 2014. Johan Deckmyn a Vrijheidsfonds VZW vs. Helena Vandersteen a další. Věc C-201/13.
- Rozsudek Soudního dvora ze dne 9. listopadu 2004. The British Horseracing Board Ltd a další vs. William Hill Organization Ltd. Věc C-203/02.
- Rozsudek Soudního dvora ze dne 9. října 2008. Directmedia Publishing Gmbh vs. Albert--Ludwigs-Universität Freiburg. Věc C-304/07.
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti. In *EUR-lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie. Dostupné z: http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32001L0029:CS:HTML
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/24/ES ze dne 23. dubna 2009 o právní ochraně počítačových programů (kodifikované znění). In EUR-lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie. Dostupné z: http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32009L0024:CS:HTML.
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 96/9/ES ze dne 11. března 1996 o právní ochraně databází. In *EUR-lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie. Dostupné z: http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31996L0009:CS:HTML
- STAMATOUDI, Irini A.; TORREMANS, Paul, eds. *EU Copyright Law: A Commentary*. Cheltenham: Edward Elgar, 2014, 1227 s. Elgar Commentaries. ISBN 9781781952429.
- STODDEN, Victoria. *The Scientific Method in Practice: Reproducibility in the Computational Sciences* [online]. SSRN Scholarly Paper ID 1550193. Rochester, NY: Social Science Research Network 2010 [vid. 25. 6. 2015]. Dostupné z: http://papers.ssrn.com/abstract=1550193
- TELEC, Ivo; TŮMA, Pavel. *Autorský zákon: komentář*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2007, 971 s. Velké komentáře. ISBN 9788071796084.
- TRIAILLE, Jean-Paul et al. *Study on the Application of Directive 2001/29/EC on Copyright and Related Rights in the Information Society* [online]. Brussels: European Commission, 2013, 585 s [vid. 25. 6. 2015]. ISBN 9789279299186. Dostupné z: http://bookshop.europa.eu/uri?target=EUB:NOTICE:KM0113039:EN:HTML
- TRIAILLE, Jean-Paul et al. *Study on the legal framework of text and data mining (TDM)* [online]. Luxembourg: Publications Office, 2014, 121 s [vid. 25. 6. 2015]. ISBN 9789279319761. Dostupné z: http://bookshop.europa.eu/uri?target=EUB:NOTICE:KM0313426:EN:HTML
- WALTER, Michel M.; LEWINSKI, Silke von, eds. *European Copyright Law: A Commentary*. Oxford; New York: Oxford University Press, 2010, 1555 s. ISBN 9780199227327.
- Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Summary

This paper aims to conduct a basic analysis of the legal norms governing data analysis (text and data mining). After the brief introduction of the basic principles of data analysis, this paper focuses on the exemption for the research purposes (art. 5 par. 3 letter a InfoSocDir and art. 9 letter b) DataDir) and its applicability on this mean of obtaining new information and knowledge. The primary framework of reference is the legal framework provided by the European Union in directives and national implementations.